

dèficit públic, les polítiques monetàries i el control de la inflació. No sembla que hi hagi molta diferència entre la dreta i l'esquerra a l'hora de plantejar-s'ho. Suposo que pesa la sensació que no hi ha grans alternatives ideològiques. Per tant, hi ha tot un fenomen d'aquest final de segle per repensar els conceptes de dreta i esquerra perquè les bases en què es van crear aquestes dues ideologies —que són del capitalisme industrial— han deixat de funcionar. El pes ideològic potser és menys clar, però continua havent ideologia. Blair i Jospin reflecteixen formes de pensar diferents a les del senyor Aznar.»

—Com ha percebut el ciutadà del carrer el canvi de govern de l'Estat?

—«A la gent li costa diferenciar entre el que fa el PP i el que feia el PSOE. El canvi ha estat relativament petit en la vida diària. En política social, el PP ha tingut molta cura. L'Arenas és el ministre que té més continuïtat en relació als socialistes. On hi ha hagut canvis? En temes com la televisió. Ideològicament es veu poc i els partits hauran de fer un esforç per resituar-se, ja que les claus encara són de la transició.»

—Quins espais quedaran per als partits petits després de la resituació?

—«Al País Basc i Catalunya s'han generat unes forces amb un espai propi i una força que els permet tenir un pes molt important a Madrid. És un fenomen que preocupa a Madrid i s'està parlant de modificar la llei electoral. Seria un error perquè és buscar una fórmula tècnica per resoldre un problema polític. Madrid està parlant que CiU, amb la meitat dels vots d'IU, ha pogut influir més en el govern.»

—ERC i IC lamenten el bipartidisme en època electoral. Els governs normalment es decideixen entre dos partits.

—«Tots volem governs capaços de donar resposta als problemes de la gent i això va molt lligat als governs forts. A Itàlia s'ha passat d'un sistema electoral que permetia el multipartidisme a un que genera dos grans pols. Els anglesos es queixen que aquesta lògica electoral no permet cap forat perquè apareguin altres partits. El sistema electoral que tenim, que no crec que es modifiqui

a curt termini, permetrà mantenir aquests partits en una posició relativament marginal si no canvien les forces.»

—Què pot arribar a canviar-ho?

—«La capacitat de connectar amb els corrents que existeixen a la societat i que no sé fins a quin punt els partits han detectat. Els corrents de canvi, la inseguretat, la necessitat de tenir perspectives temporals més llargues, què fem amb la nostra societat... Els partits que siguin més capaços de reorientar-se tindran una mica més de capacitat. L'espai

d'ERC està molt centrat en el sector de població que aspira a una gran dosi d'autonomia o a la independència. Aquest espai és complicat de mantenir si genera inseguretat. Però si s'aconsegueix vincular a la Unió Europea o fenòmens com l'afebliment dels estats-nació —aprofitant que globalització i localisme siguin compatibles— són partits que poden tenir un espai important. Iniciativa té el repte de saber llegir les claus d'aquesta futura esquerra. Probablement no podrà fer-ho sola.»

«Maragall ha de fer missatges contradictoris»

S.G.

Quines lectures té aquest corrent de canvi a Catalunya?

—«Maragall està plantejant una opció relativament autònoma, que va més enllà de les fronteres tradicionals de l'esquerra per generar una alternativa sòlida a Pujol. Maragall entén que, amb la seva imatge i el seu missatge, cal conquerir vots que tradicionalment han estat a les mans de Convergència o de l'abstenció. Això és complicat perquè has de ser capaç de generar adhesions a la teva dreta —sectors de centre nacionalistes— i d'il·lusionar les persones encara

poc integrades a Catalunya. Ha de fer missatges contradictoris.»

—Es concretarà l'alternativa al pujolisme?

—«Maragall hi està treballant clarament. L'actual calendari, amb eleccions el 1999, l'afavoreix. No me l'imagino obrint un despatx com en Roca. Maragall és el capital polític més important dels socialistes i de l'esquerra, quant a imatge. El nerviosisme que hi ha a CDC indica que és l'únic que es prenen seriosament.»

—Té garanties d'èxit

aquesta operació?

—«El dubte és la data. Si serà el 1999 o el 2003. La gent està d'acord en què el cicle pujolià s'acaba. Tothom veu molt difícil que Pujol torni a repetir el 2003. El gran tema a CDC és per què no es pot parlar de què passa després de Pujol.»

—Com es presentarà Pasqual Maragall?

—«M'apunto a la hipòtesi que serà una operació del PSC, però amb una dinàmica que Maragall està intentant generar a partir d'intel·lectuals i professionals.»

—L'Olivera anava per aquest camí?

—«La polèmica sobre l'Olivera intentava plantejar la necessitat de crear les bases d'un replantejament de les posicions d'esquerra que anés més enllà de les fronteres de partit. Fenòmens com l'*Olivo* a Itàlia, la Catalunya Segle XXI d'en Maragall o l'Olivera catalana apunten a una mateixa direcció. Avui estem dividits entre partits, però hauríem de ser capaços de generar espais per l'esquerra submergida, que té voluntat de presència política però no de militància. S'han de crear dinàmiques de canvi que siguin engrescadores perquè la gent està desil·lusionada davant de les estructures de partit, que es veuen molt mediàtiques i hermètiques.»

—És possible un desembarcament del PCE a Catalunya al marge d'Iniciativa?

—«Crec que això ja és un fet, però ningú vol assumir els costos del trencament davant dels seus electors. Rafael Ribó no vol trencar els lligams amb IU perquè té por dels impactes que podria provocar en un electorat en què no està massa clar quin és el vot d'IU i quin el d'IC. El sector d'IC que està absolutament vinculat al PCC i a l'anguitisme també està especulant amb el trencament, però no vol deixar les sigles del PSUC a les mans d'Iniciativa. La ruptura ja s'ha produït a la pràctica. A la propera contesa electoral, tindrem una presència d'IU que agafarà el sector del PCC, tradicionalment prosoviètic, amb el sector liderat per Clemente, Luchetti i companyia, mentre que IC connectarà amb el sector de Nueva Izquierda i d'Esquerra Galega. El gran dubte és saber si el pes electoral als barris obrers és patrimoni del PCE o d'IC.»

—Els únics que poden liderar aquest corrent de canvi són els socialistes?

—«Sí. Continua sent el germà gran de l'operació perquè la història, les eleccions i el consens social ho han determinat. Si s'ha acabat el cicle del capitalisme industrial també s'han acabat els senyals d'identitat de la socialdemocràcia. Cal repensar el concepte de l'esquerra. A Anglaterra, Alemanya, França i Espanya, els socialistes hauran de ser els grans protagonistes d'aquest fenomen.»

Economista i catedràtic de Ciència Política de la Universitat Autònoma de Barcelona, Subirats també imparteix classes a la Facultat de Ciències Ambientals. Col·labora habitualment a *El País*, Catalunya Ràdio i COM Ràdio. És autor de diversos llibres sobre ciència política i administració pública. Foto: SAÛL GORDILLO

